

דבר העורך

הזוכים המאושרים!

כאות סיום למגביית השנתית 'הגרלה כהלכה' שהתקיימה בס"ד לאחרונה, התקיים במעונו של מורינו המשיגח הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א ביום חמישי פרשת כי תשא תשפ"א, מעמד ההגרלה הגדול, על פרסים יקרי ערך בין התורמים החשובים, הגר"ב פתח בברכת 'מי שבירך' לכל התורמים החשובים לאחר מכן הוציא את פתקי הגורלות הזוכים.

הלן שמות הזוכים המאושרים: שבת במירון - הרב אפרים בקר שליט"א, אלף שקל תלושי קניה ברשת 'ש' חסד' - הרב אשר ברנשטיין שליט"א, סט ספרי 'דרשו' - הרב בן ציון כהן שליט"א. הודעות נמסרו לזוכים.

ברכת התורה לכל התורמים והשותפים החשובים, שיזכו ללמוד וללמד לשמור ולעשות, אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר, ונזכה כולנו להגדיל תורה ולהאדירה, ולראות בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'אופן מדידת מצה ומרור'

שיעור כזית

תכנית: נושא הגיליון הקודם (מספר 302) בשיעור הכזית לליל הסדר האם חצי ביצה או שליש ביצה, האם התקטנו הביצים, וההכרעה לכזית דאורייתא ודרבנן. הנושא בגיליון הנוכחי (מספר 303), איך מודדים למעשה את שיעור הכזית, 2 כזיתים הראשונים של מוציא מצה, כזית מרור (חסה, חזרת, עולשין), כזית כורך, 2 כזיתים אפיקומן. לגדול, לקטן ובשעת הדחק. נושא הגיליון הבא (מספר 304), מהו משה הזמן של 'כדי אכילת פרס' שצריך לסיים בו אכילת כזית מצה.

1. פולמוס השיעורים

תקציר הגיליון הקודם: אין חולק ש'כזית' ו'כביצה' הינה מידת נפח, (סמ"ק = סנטימטר על סנטימטר, כמו קוביה של חמש אבנים). ונחלקו בדרכי המדידה - **לרוב הפוסקים** המדידה המומלצת היא על ידי נפח, ולדעת **הפך החיים** עדיף למדוד על ידי משקל. לדעת **השו"ע** כזית הינו חצי ביצה, ולדעת **הרמב"ם** כזית הינו שליש ביצה, הכרעת **המשנ"ב** שלכזית דאורייתא יקח חצי ביצה, ולכזית דרבנן בדיעבד מספיק שליש ביצה. לדעת **הנודע ביהודה** (ונקרא הלן שיעור חזו"א) התקטנו הביצים, ומשערים כפול מביצים של זמננו. ולדעת **המגן אברהם** (ונקרא הלן שיעור רבי חיים נאה) משערים לפי הביצים של זמננו. והכרעת **המשנ"ב** שבדאורייתא יש לחוש לדעתם.

מובא בספר **הליכות שלמה** (ניסן פרק תשיעי אורחות הלכה 53) שלפני רבי חיים נאה, הראשון שהתעסק במדידת השיעורים היה הג"ר **דוד בהר"ן זצ"ל**, והמסקנות שלו היו זהות לשיעור שפרסם רבי חיים נאה כעבור שנים, וכמנהגי ירושלים מקדמת דנא. רבי דוד בהר"ן מסר את החשבונות וההוכחות במקצוע זה **להגרש"ז אויערבאך זצ"ל**. ואמר הגרש"ז שיש שני מקצועות בתורה בהם לא התעמק לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא, בירורי המידות ובירורי זמני היום, כיון שלענין הלכה למעשה

לעילוי נשמת גאב"ד קארלסבורג
הגאון הגדול רבי יחזקאל ב"ר
יצחק אייזיק רוטה זצ"ל לנב"ע
כ"ג אדר תשפ"א
ת.נ.צ.ב.ה.

מכתב ההסכמה
לגיליון 'עומק הפשט'

אין בידיון הכרעי בהם בהחלט, עד יבוא ויהיה צדק לנו, ומכל מקום יזרז את התלמידי חכמים העוסקים במקצועות אלו, לפרסם ולהדפיס את דבריהם, כדי שיתבררו ויתלבנו הדברים.

2. חזו"א ורבי חיים נאה בסמ"ק

שיעור הקטן: לפי שיעור רבי חיים נאה (שיעורי תורה סימן ג אות ז, עמוד צא); נוקטים שלא התקטנו הביצים, ולכן 'כביצה' עם הקליפה היא 57.6 סמ"ק, 'כזית' לפי חצי ביצה עם הקליפה 28.8, 'כזית' לפי שליש ביצה עם הקליפה 19.2.

'כביצה' בלי הקליפה 51.2 (מעיקר הדין - שיעורי תורה עמוד קצא), 'כזית לפי חצי ביצה' בלי הקליפה 25.6, 'כזית לפי שליש ביצה' בלי הקליפה 17.3. ולגבי שיעור כזית לברכה אחרונה, הורה השמיקר הדין די בחצי ביצה בלי הקליפה 25.6, ומכל מקום צריך להוסיף קצת נגד מה שנשאר דבוק בין השינים, על כן טוב לקחת לכזית ברכה אחרונה כשיעור חצי ביצה עם הקליפה 28.8.

שיעור הגדול: לפי שיעור החזון איש (שיעוריין של תורה אות כא-כד) נוקטים שהתקטנו הביצים, ולכן גדול שיעור 'כביצה' 100, 'כזית לפי חצי ביצה' עם הקליפה 50, 'כזית לפי שליש ביצה' עם הקליפה 33.3. [נשוב להעיר לגבי שליש לחזו"א ולמשנ"ב משערים עם הקליפה, לגבי חצי לדעת המשנ"ב עם הקליפה לדעת החזו"א בלי הקליפה ולדעתו השיעור הוא 45 (תשובות והנהגות חלק ו עמוד רלז), והסיבה שהעולם ממחייב ב-30 לקיים דעת המשנ"ב, ועוד שהרי החזו"א כתב (קונטרס השיעורים אות יז) שאין לערוך חשבון הקליפה בדקדוק אלא בקירוב].

3. המרת נפח חזו"א לק"א

מידות: מחברי זמננו ערכו כמה סוגי חישובים ומידות, בכדי להמיר את שיעור הנפח = הסמ"ק, לשיעור משקל = גרם, בכדי לדעת כמה גרם מצה צריך לשיעור כזית. ובכל ספר נשנו חיילוקי הדרגות בשיעור הכזית בשינויים קלים.

תמצ: העיד הגר"ח חיים פנחס בוניש שליט"א (מדות ושיעורי תורה פרק יז עמוד רעז) שמדד וניסה פעמים רבות, בעזרת מכשיר מדידה מקרומטרי הנקרא 'מדדי ורניר', המודד את עובי המצה, והכפיל את העובי כפול גודל שטח המצה והגיע לתוצאה של הנפח. וכדי לדעת את המשקל הסגולי, חילק את מידת המשקל למידת הנפח, נפח מצה של 100 סמ"ק, שוקל 55 עד 50 גרם, נמצא שיהי נפח למשקל במצות הוא 0.5 (100/50), עד 0.55 (100/55), ולפי המדידות שעשתה, אין הבדל משמעותי בין מצות עבודת יד למצות מכוונה, וההבדל תלוי בדחיסות המצה ובטריותה. ובספר כזית השלם (עמוד 177) שהיחס נע בין 0.45 עד 0.55.

בגיליון הנוכחי נחשב לפי השיעור לחומרא 0.55 בשורות הבאות מופיע השיעורים בעיקר על פי ספר 'כזית השלם' להגר"ר ישראל פינחס באדנער שליט"א.

4. שיעור מצה לפי סמ"ק / גרם

- 'כזית לחומרא' (לכזית הראשון דאורייתא, שכולל שני כזיתים קטנים למוציא מצה) 50 סמ"ק = 27.5 גרם, כזית הוא כחצי ביצה והתקטנו הביצים כשיעור חזו"א.
- 'כזית רגיל' (למורו, ובכורך לתחילה, וברכת המזון) 28.8 סמ"ק = 15.8 גרם, כזית הוא כחצי ביצה ולא התקטנו הביצים.
- 'כזית קטן' (למורו בחולה וזקן, ולכורך בדייבנד) 18.3 סמ"ק = 10.1 גרם, כזית הוא כשליש ביצה ולא התקטנו הביצים.
- 'כזית אפיקומן' 36.6 סמ"ק = 20.1 גרם, שני כזיתים קטנים של 18.3 כשליש ביצה ולא התקטנו הביצים.
- 'כביצה' (המברך 'על נטילת ידים' שצריך לאכול כביצה) 57.6 סמ"ק = 31.7 גרם, ולא התקטנו הביצים.

חלק יחסי במצה: מצות דקות יש בערך 20 מצות לק"ג, מצות בינונית בערך 16/17 מצות לק"ג, מצות עבות בערך 13 מצות לק"ג. ולכן שיעור מצה לחומרא, במצה דקה 53%. מצה בינונית

41%, מצה עבה 35%, שיעור מצה לכורך מצה דקה 31%, מצה בינונית 24%, מצה עבה 20%. שיעור מצה לאפיקומן מצה דקה 39%, מצה בינונית 30%, מצה עבה 26%.

5. כזית הראשון

שני כזיתים לטובע: במזאר בשו"ע (כזית מעה סעיף א) שהמברך על שלש מצות בליל הסדר, יאכל סמ"ק מהמצה העליונה וכזית מהמצה המוציאה. ובזאר המשנ"ב (ש"ס ט"ז) דכיון שבירך 'על אכילת מצה' אין אכילה פחותה מזכות, וכיון שנחלקו הפוסקים האם ברכת 'המוציא' שייכת למצה הפרושה וברכת 'על אכילת מצה' שייכת למצה השלמה או להיפך, ולכן צריך לאכול מכל אחת מהמצות כזית. ובזיאר הלכה (סימן תעה ד"ה כזית מכל אחד), תמה על השו"ע דזה דבר חדש שלא נזכר בשו"ע ובפוסקים, והניח בצ"ע.

והעידו הגר"ח יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל והגר"ח חיים קנייבסקי שליט"א (ארחות רבינו מהדורה חדשה חלק ב עמוד פ פא) שהחזון איש חילק בזה, ולא חשש לאכול שני כזיתים. ומאידך הגר"ח יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל בעצמו (ארחות רבינו מהדורה חדשה חלק ב עמוד עו) היה נוהג לאכול שני כזיתים.

והבא בקונטרס שיעורי המצות לליל הסדר (עמוד 28 הערה 24) שיש הגר"ח יעקב ישראל קנייבסקי, הגר"ח שלמה זלמן אויערבאך, הגר"ח יוסף שלום אלישיב, הגר"ח ניסים קרליץ, הגר"ח ישראל יעקב פישר זצ"ל שרק הבוצע צריך שני כזיתים, אבל שאר המסובים שאין אוכלים את הכזית הממצה בכעקרה יקחו רק כזית אחד. והורו הגר"ח משה פיינשטיין זצ"ל והגר"ש אלישיב זצ"ל (שבות יצחק פסח פרק יב), שיש להדר להניח לפני כל אחד מהמסובין ג' מצות. כפי שיכול לקיים אכילת כזית מהמוציא וכזית מהפרושה. ואם אין ג' מצות לכל אחד, הבוצע יתן לכל אחד מהמסובים חתיכה קטנה ממצת הקערה, ויאכלו כזית ממצה אחרת.

כזיתים קטנים: לדעת הגר"ח שלמה זלמן גרוסמן שליט"א (סידור פסח כהלכתו פרק ח סעיף ד הערה 24) יאכל כזית אחד גדול לקיים מצוה דאורייתא, והכזית השני שהוא מספק מצד הברכה אפשר להקל כזיתים הרמב"ם שכזית הוא שליש ביצה. ואפשר עוד שמספיק שיעור אחד גדול שיש בו שני כזיתים קטנים, כי כלפי הדאורייתא מספיק שיעור אחד גדול, וכלפי הדין של שני כזיתים מחמת הספק, שהוא רק חומרא של הגוי' מצד הספק ואינו מדאורייתא, הרי יש לו כזית קטן מכל מצה. וכן הורו הגר"ש ז"ל אויערבאך זצ"ל, הגר"ש אלישיב זצ"ל, הגר"ח קרליץ זצ"ל (סידור פסח כהלכתו פרק ח סעיף ד הערה 24), ואחד מגדולי הוראה שליט"א (בהוראה לרביני הילכתא), שמספיק כזית אחד גדול שיש בו שני כזיתים קטנים.

וכעין זה הורה הגר"ח משה פיינשטיין זצ"ל (כזית השלם עמוד 172 הערה 7, קונטרס לתורה והוראה חוברת א), לכזית הראשון דאורייתא יקח כזית אחד גדול של 43.5 סמ"ק, ויוצא בו גם את הענין של שני כזיתים, כיון שהוא שיעור של שני זיתים קטנים של שליש ביצה.

6. שיעורי הפוסקים

ולגבי כמות המצה, דעת אחד מגדולי הוראה שליט"א (בהוראה לרביני הילכתא) לכזית הראשון שהוא מדאורייתא צריך לקחת כשיעור החזו"א בנפח 50 סמ"ק, במשקל 27.5 גרם. וכן בכזית של אפיקומן שכתב המשנ"ב (סימן תעו ס"ק א) שכלתחלה טוב שיקח שני זיתים, אחד זכר לפסח ואחד זכר למצה הנאכלת עמו, יקח שיעור כזית גדול בנפח 50 סמ"ק, במשקל 27.5 גרם, שיש בו שני כזיתים קטנים. אבל בכזית של כורך שחייבו רק מדוברגן שיעור כזית אחד כמזאר במשנ"ב (סימן תעה ס"ק טז), וכל שכן לפי מה שכתב הבהי מאיר (סימן תעה) שאינו אלא זכר ולא מצוה גמורה מדוברגן, מספיק קטן בשיעור רבי חיים נאה בנפח 27 סמ"ק, במשקל 17 גרם.

וכן היה מורה הגר"ש אלישיב זצ"ל (שבות יצחק פסח פרק כב), לכזית הראשון וכזית האפיקומן צריך לקחת שיעור גדול, ואילו בכורך מספיק שיעור קטן. והעיד אחד מתלמידי שליט"א

וכעין זה כתב הג"ר **ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני פסח עמוד רטו) שאם נכנס פירורים של מצה בחורים שבשיניים, או בפלטות של יישור שיניים וכדומה, אינם מצטרפים לכזית, וצריך לחשב בנוסף לכזית, את כמות המצה שיישאר במקומות אלו.

7. מרור

מבואר **במשנ"ב** (סימן תפ"א ס"ק א) במרור מכיון שהוא דרבנן, בדיעבד מספיק לאכול כזית לפי שיעור של כשליש ביצה, ולכתחילה כיון שמבצר 'על אכילת מרור', אין להקל בשליש ביצה אלא צריך לאכול שיעור של חצי ביצה, ואם הוא אדם חלש וקשה לו, יכול להקל לאכול רק כשליש ביצה, וכן אפשר להקל לשער לפי הביצים של ימינו, ולא צריך להחמיר כשיטת הנוהג ביהודה, כיון שחיובו רק מדרבנן. ולדעת **השו"ע הרב** (סימן תפ"א ס"ק א) גם מרור להרכיב מספיק לכתחילה במצות מעט משליש ביצה.

ולדעת **הגר"ב ז"א אבא שאול זצ"ל** (שו"ת אור לציון חלק ג פרק טו - דיני ליל הסדר אות יא), שיעור כזית מצה הוא קרוב ל-29 סמ"ק, שהם פחות מ-20 גרם. ובחסה למרור הנפח כמעט שווה למשקל, ולכן יקח לכזית מרור קרוב לשלושים גרם. ומי שקשה לו יאכל קרוב ל-19 גרם חסה. וכתב **בשערי ימי הבסח** (פרק ט אות י) שיקח עלה גדול של חסה, או שני עלים בינונים. ובספרו של **הג"ר משה ויא שליט"א** (פסח כשר ושמה עמוד 31) הציג תמונות הממחישות את אופן מידת כזית חסה לפי כף היד. ובספר **המועדים כהלכתן** (עמוד תרכ"א עזרת פג), כתב, שכזית מרור הוא 26-25 גרם, ויוסיף עוד שני גרם משום הפירורים שבין השיניים והפירורים שנופלים בזמן האכילה.

8. כזית באומדן

כ"כ ד"ד, כקופסת: מבואר בספר **אורחות רבינו** (חלק ב עמוד 10 ס"ק לו, עמוד ס"א מ"ב ומ"א) ובספר **היילה הזה** (עמוד 265) הוראת הפוסקים, שאפשר לשער את הכזית לפי מידה משוערת כגודל כף יד בינונית, בדאורייתא קצת יותר מגודל כף יד בינונית שטוחה פתוחה ברפיון עם האגודל, ועם קצת רווח בין האצבעות, ובדרבנן כגודל יד בינונית שטוחה עם ארבע אצבעות סגורות. במרור כקפלים ודוחסים את עלה החסה עד שאין חללים בקפילים, והשיעור כגודל קופסת גפרורים עם הקופסה, שהוא בערך 26-27 סמ"ק.

על דרך זה, כתב הג"ר **יצחק מרדכי רובין שליט"א** (בהסכמה לספר הידורי המידות) שספרים רבים מביאים עדויות מהג"ר **יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל**, שמדד את גודל הכזית בעזרת כף ידו או על נייר, במצה שקיבל מהחזון **איש זצ"ל**. אך למעשה צריך בכך זהירות גדולה, כיון שכזית הוא מידת נפח, ובשנים האחרונות מצוי מאוד מצות דקות ביותר, ואין לדמות למצות של החזון איש, אלא הדבר תלוי בעובי המצות שלו. ומכאן מודעה רבה וגילוי מילתא שכל המדות בגיליון הנוכחי, הם בערך, ולצורך אומדן בלבד.

שבכזית הראשון היה מורה לקחת כזית גדול בשיעור 30 גרם, לבוצע יש בו שני כזיתים קטנים של 15 גרם עבור מוציא מצה. וגם לשאר המסובים שאין להם חיוב של שני כזיתים, שהרי אין להם מצה עלינה ואמעיית, מכל מקום יקחו שיעור של 30 גרם, שהוא מזהיר לחומרא של כזית לאורייתא, ובכורך היה מורה לקחת 20 גרם. וכן הורה הג"ר **יהודה עדס שליט"א**, והג"ר **הלל כהן שליט"א**, שבכזית הראשון מספיק 30 גרם, שיש בו שני כזיתים קטנים של 15 גרם.

ולדעת **הג"ר משה שטרנבוך שליט"א** (תשובות והנהגות חלק ו סימן קט), הבוצע יאכל 30 גרם שהם שני כזיתים קטנים בשיעור רבי חיים נאה של 15 גרם, ומוסיף שאם אינו רוצה לאכול יותר מ-30 גרם, עדיף שיאכל מהשלימה רק חתיכה קטנה, ואת כל ה-30 גרם יאכל מהקמח השבורה, שקיום מצות מצה לכתחילה הוא בשבורה שהיא נמקרת להם עונגי. ולדעת **הג"ר דוד פינטישין** (בספרו קול דוד) השיעור הוא 31 גרם, והוא מספיק לשני הכזיתים.

ולדעת **הג"ר הדר יהודה מרגולין שליט"א** (בפתיחה לספרו 'הידורי המידות') שיעור כזית הוא 17-20 מ"מ"ק במשקל 10-11 גרם, בעובי סטנדרטי של 2 מ"מ ועובי מטבע 1 ש" המצה בגודל של 10*10 מ"מ (10*10*0.2=20). ובכזית הראשון, ומוסיף שהמנהג להחמיר בדאורייתא כשיעור 47 סמ"ק שהוא כ-26 גרם, ואם קשה לו יכול לסמוך על שיעור 17-20 סמ"ק שהוא 10-11 גרם.

ולדעת **הג"ר יצחק מרדכי הכהן רובין שליט"א** (שיעור ליל הסדר), בכזית הראשון ובאפיקומן יקח שיעור גדול 47 סמ"ק כ-26 גרם, שכולל בתוכו שני כזיתים קטנים. אבל בכורך שחיובו רק מדרבנן, לכ"ע מספיק שיעור הקטן של 20 סמ"ק כ-10 גרם.

זית של זמננו: והורה למעשה **הגר"ש ז"א אויערבאך זצ"ל** (במכתב שהובא בספר הידורי המידות, הליכות שלמה פרק ט אחרות הלכה 55) שלכתחילה צריך להדר לאכול כזית לפי השיעור הגדול, אך מי שקשה לו לאכול שיעור כזית גדול כגון חולה, יכול לסמוך על שיטת **הגר"ח מוולאז'ין**, וכפי שנקט **החזון איש** שמעיקר הדין השיעור הוא לפי זית של זמננו. והורה למעשה לחולה שהאכילה קשה לו ביותר שיקח כזית של כ-17 סמ"ק - כ-10 גרם מצה.

והורה **הג"ר מנחם מגדל שפרן שליט"א** (במכתב בתחילת ספר הידורי המידות), וכתב זה הורה **הג"ר אשר יויס שליט"א** (שם), שאם מחמת בריאותו אסור לו עד שמזיקו אכילת מצה או מרור, יכול לסמוך על כזית של זמננו כ-6 סמ"ק.

להוסיף קצת: וכתב בספר **המועדים כהלכתם** (עמוד תרי"ז-תריט) ששיעור כזית הוא 25 מ"מ"ק, ולכזית הראשון צריך 50 סמ"ק, ולכן יאכל 27 גרם, ועדיף לאכול 30 גרם, משום הפירורים שנופלים תוך כדי האכילה, וגם יש חלקים שרופים שאינם ראויים לאכילה ושמה אינם מצטרפים לשיעור, ועוד שהרי ישנאים פירורים בין השיניים ואינם מצטרפים לכזית, כמבואר **במנחת חינוך** (מצוה י אות ב) שרק מה שנשאר בחניכים מצטרף, ולא מה ששאר בין השיניים.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- חצי ביצה או שליש:** כזית נמדד בנפח ולא במשקל. נחלקו הפוסקים האם שיעור כזית חצי ביצה או שליש ביצה, ולהלכה בדאורייתא מחמירים חצי ביצה, ובדרבנן מקילים שליש ביצה.
- החזון א' והגר"ח נאה:** לפי שיעור החזון איש התקטנו הביצים, ולכן גודל שיעור הכביצה' הוא 100 סמ"ק, כזית גדול 50 סמ"ק, וכזית קטן 30 סמ"ק, ולפי שיעור הגר"ח נאה לא התקטנו הביצים, ולכן 'כביצה' היא 57.6 סמ"ק, כזית גדול 28.8 סמ"ק וכזית קטן 18.3 סמ"ק.
- כזיתים:** משקל המצה הוא עד 0.55 מהנפח. ולכן שיעור 'כזית לחומרא' (לכזית הראשון); 27.5 - 30 גרם, ויש מורים 28 גרם, ולחולה יש להקל כ-10 גרם. 'כזית רגיל' (למרור, כורך לכתחילה, וברכת המזון) 15.8 - 20 גרם, ויש מקילים שמספיק 10 גרם. 'כזית קטן' (למרור בחולה וזקן, ולכורך בדיעבד) 10.1 גרם. כזית אפיקומן 20.1 גרם. חסה למרור יקח 30 - 27 גרם (עלה אחד גדול או שני עלים בינונים). ובדיעבד יוצא ב-17 גרם.
- כמות האכילה:** הבוצע אוכל כזית קטן מהמצה השלימה וכזית קטן מהפרוסה, שביחד הם כזית אחד גדול. יש להוסיף קצת יותר מכזית מכמה טעמים. גם שאר המסובים יאכלו כזית אחד גדול, ואין צריכים שני כזיתים קטנים.
- כ"כ י' וקופסה:** לפי שיעור הסטיפלער, גודל כזית במצה הוא כגודל כף יד בינונית, לדאורייתא באצבעות פתוחות עם אגודל ולדרבנן באצבעות סגורות, בתנאי שעובי המצה אינו יותר דק ממה שהיה אצל החזון איש. מרור שיעורו כגודל קופסת גפרורים.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: תוך כמה זמן צריך לאכול את הכזית מצה ומרור?

מהו שיעור 'כדי אכילת פרס'? והאם יש חילוק בין אכילה דאורייתא לאכילה דרבנן? וממתי משערים, מתחילת האכילה או הבליעה?

מקורות: שו"ע (או"ח סימן תריב סעיף ד), משנ"ב (סימן תריח ס"ק כא), שו"ת חת"ס (חלק ו סימן טז, כג), חזו"א (או"ח סימן לט סעיף יח), שיעורין של תורה (שיעורי המצוות ל), מרחשת (חלק א סימן יד), שו"ת אור לציון (חלק ג פרק טו דיני ליל הסדר).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המוכרות במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 סלוחה 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 302 בסך 100 שקל במזומן
ה"ר"ר משה ברנדסדורפר שליט"א
כולל 'אשת דת למו' בית שמש

המדור הנוצח

לעילוי נשמת האשה הצדקנית מרת שפרה אסתר ב"ר
שמואל ניסן ע"ה נלב"ע כ"ו אדר תשע"ט ת.ג.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

פיתות בערב פסח

שאלה: האם קיים חשש באכילת פתות בערב פסח, מצד האיסור לאכול מצה בערב פסח, שגם לא החמיץ עקב המהירות? **תשובה:** מבואר בדברי הג"ר שריה דבליצקי זצ"ל (מוריה ניסן תשע"ח עמוד שכו אות כז), והג"ר צבי ובר שליט"א (בהוראה לרבני הילכתא), והג"ר מאיר מאזוז שליט"א (ה' נסי עמוד לח), והג"ר עזריאל אויערבאך שליט"א (בנתיבות ההלכה קובץ לד ב עמוד 486), והג"ר משה מרדכי קרפ שליט"א (הלכות חג בחג פרק כו עמוד תקעז), והג"ר מרדכי גרוס שליט"א (פסקים ותשובות חודש ניסן סימן נב), פוק חזי מאי עמא דבר, שמונה העולם לאכול פיתות בערב פסח, במיוחד בערב פסח שחל בשבת כמו השנה, וטוב ללחם משנה כי אינו עושה פיגורים. ומותר גם למנוגה הספרדים שאוכלים מצות רכות, והיה יותר מקום להחמיר בפיתות. והמצויאות שמינים את הפיתות להפחית ומגיע ליד' חמוץ באמצעות השמרים, וגם הטעם של הפיתה שונה, והג"ר זלמן נחמיה גולדברג זצ"ל, היה מחמיר לעצמו קודם שהיה ברור המציאות שמתפחים את הבצק של הפיתות.

מאידך, מטו בשם הג"ר הלל זקס זצ"ל (פסקים ותשובות חודש ניסן סימן נב עמוד קצג), והג"ר מנשה קליין זצ"ל (בנתיבות ההלכה כרך כב פסח עמוד 40 אות יב), שאין לאכול פיתה בערב פסח, כי אינו מגיע ליד' חמוץ. ויש שטענו לפי זה, שאין להכין חתיכות פיתה לעשרה פתינים שמחביאים לפני בדיקת חמץ.

עדכוני הלכה

כזיתים למכירה

רעיון נפלא מוצע בזאת לבעלי המאפיות וראשי החבורות, לקחת את כל המצות השבורות, שהרי כולם מעדיפים מצות שלמות, ולהכין מהם כזיתים מוכנים, ולמכור לכל אחד מספר כזיתים שהוא מבקש, ולכתוב עבור איזה כזית (לחומרא, רגיל, קטן) ולפי איזה שיטה (חזו"א, רבי חיים נאה), אפשר עם גרפיקה מכובדת כמו על קופסת אתרוג.

ערכת כזיתים מוכנים, תחסוך לציבור הקונים הכנת הכזיתים בערב החג ו בעיצומו של ליל הסדר. כמו בארבעת המינים שבעבר כל אחד היה בורר, וכיום ממוין בחנות לפי רמות ההידור.

נושא הגיליון הבא:

'שיעור כדי אכילת פרס'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות הנבצחה לע"ג, לרפ"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, ולספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס

ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות מהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים יומי עיון
- בית הוראה טלפוני
- ביורי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...